

HIVATALOS KÖZLEMÉNYEK

A m. kir. pénzügyminiszter úr rendelete a doktori szigorlattal kapcsolatban fizetendő díjakról.

A m. kir. pénzügyminiszter úr az 1932. évi április hó 16-án kelt 28.694. számú rendeletével a m. kir. földművelésügyi miniszter úrral egyetértőleg a soproni m. kir. bányamérnöki és erdőmérnöki főiskolán a doktori cím megszerzéséről szóló szabályzat 30. §-ában foglaltak alapján a doktori szigorlattal kapcsolatban fizetendő díjakat a következőképen állpította meg:

Az értekezés (új értekezés) bírálati díját	50 P-ben,
A szóbeli szigorlat (ismétlő, vagy pótszigorlat) díját tárgyankint	10 P-ben,
Az elnök díját	10 P-ben,
A meghívott tanár díját	10 P-ben,
A felavatás díját	100 P-ben,
A doktori oklevél honosítási díját	36 P-ben.

A honosított oklevélre — a fenti díjon kívül — 10 pengős bélyeget is kell tenni.

A m. kir. minisztériumnak 2.190/1932. M. E. számú rendelete egyes áruk behozatalát korlátozó 440/1932. M. E. számú rendelet kiegészítése tárgyában.

A m. kir. minisztérium a vámjog szabályozásáról szóló 1924. évi XIX. t.-c. 5. §-ában és az 1922. évi XVII. t.-c. 36. §-ában kapott felhatalmazás alapján a következőket rendeli el:

1. §.

Azoknak a cikkeknek jegyzéke, amelyek az egyes áruk behozatalának korlátozása tárgyában kiadott 440—1932. M. E. számú rendelet értelmében a behozatalban a szabadforgalom és az előjegyzési forgalom számára csakis az érdekelt miniszterekkel egyetértőleg kiadott engedélye alapján vámkezelhetők, az 1924. évi XXI. t.-c. mellékletét képező autonóm vámtarifa alább felsorolt számai alá tartozó árukkal egészítették ki:

198. sz. Vasúti talpfa.

Stb.

2. §.

A 440—1932. M. E. számú rendelet 2., 3. és 4. §-ai alkalmazást nyernek a jelen rendelet értelmében csakis külön engedéllyel behozható áruk tekintetében is.

3. §.

A jelen rendelet kihirdetése napján lép életbe, nem nyer azonban alkalmazást azokra az áruküldeményekre, amelyek a vonatkozó szállítási okmányok tanúsága szerint valamely nyilvános szállítási vállalatnál a rendelet kihirdetése napját megelőző időben közvetlenül magyarországi rendeltetéssel feladattak, mely küldemények külön engedély nélkül és kezelési illetékektől mentesen vámkezelhetők, feltéve, hogy a vámkezelés 1932. évi április hó 25-ig bezárólag megtörténik.

A jelen rendeletet a m. kir. kereskedelemügyi miniszter a m. kir. pénzügyminiszterrel és a m. kir. földművelésügyi miniszterrel egyetértőleg hajtja végre.

Budapest, 1932. évi április hó 16-án.

Gróf Károlyi Gyula s. k.,
m. kir. miniszterelnök.

IRODALOM

Bengt Berg madártani művei. Dietrich Reimer (Ernst Vohsen) A. G. kiadása, Berlin S. W. 48. Wilhelmstrasse 29.

Egészen kivételes tehetségű írónak nagyértékű alkotásai ezek a könyvek. A természettudós, az ornithológus komoly tanulmányai, éles szemű megfigyelései párosulva az Isten adta írői tehetségnek előadó, leíró készségével és mindezeket még túlszárnyalják azok a pompás fényképek, melyek minden kötetet díszítenek és melyekkel a szerző szinte önmagát múlta felül.

Lapunk múltévi V. számában ismertettük „Die Liebesgeschichte einer Wildgans” című, idei I. számunkban pedig „Der Lämmergeier in Himalaja” című művét.

Ha sorra vesszük a szerzőnek eddig megjelent összes műveit s ha azokat egymással összehasonlítva értékük szerint osztályozni akarnók, — éleslátás nélkül zavarba jönnénk, mert nem tudnók nyugodt lelkiismerettel megállapítani, melyiknek adjuk a pálmát.

Ezért mi is az alábbiakban a megjelenés időbeli sorrendjében ismertjük az egyes műveket.

1. *Mit den Zugvögeln nach Afrika.* 132 fényképfelvétel. 188 oldal. Eddig megjelent 36 ezer példány. Ára díszes vászonkötésben 9 márka.

A madárvonulást látva, minden szívben felébred a vágy a tavánközhöz való csatlakozásra és a nyirkos köd, a zord hideg elől menekülve menni, repülni Dél felé, a napsugár és derű honába. Bengt Berg nemcsak ezt kívánta: az ő lelkét már kora ifjúságában főként a darvak vonulásának titokzatossága fogta meg; ezeknek a madaraknak méla szólásában a szabadság és vágy utánozhatatlan kifejezését érezte. Éles megfigyelő tehetséggel és meleg szeretettel megáldva figyelni kedvelt madarának érdekes életét és páratlan szobóssággal írja le a lápon, a magas Észak ritkás nyireseiben szerzett értékes gazdag tapasztalatait.

Egyik fényképezőgépjének az ingoványban történt elsüllyedése után okulva és a kezdet nehézségein átesve, előre elkészített búvóhelyről nagy kitartással és nyugodt türelemmel sikerült a daruról, annak költési mozzanatairól, a fióka kikelésének izgató pillanatáról felette érdekes, igen szép képeket készítenie.

Miután pedig mindazt végigélvezte, amiben kevés emberi szem gyönyörködött és oly fényképfelvételekkel gazdagította a természet-tudományt, amilyeneket még nem láttunk, akkor útra kelt a Dél felé vonulókkal, hogy a Fehér Nilus partvidékén is figyelje, tanulmányozza a darvakat és a többi temérdek madársereget téli szállásukon.

Erről az utazásáról és a Nilus partján eltöltött idejéről, kutatásairól, felvételeiről nem a megszokott útleírás száraz stílusával számol be, hanem valósággal költeményt ír és egészséges, jóízű humorral fűszerezi mindvégig élvezetes mondanivalóját.

A Fehér Niluson van a nagy találkozó, az ezekre menő csoportosulás. A több ezer daru társaságába fehér gólya is vetődik; ott van a sok szürke és kanalas gém, a számtalan pajzsos cankó, lile és partfutó és rengeteg egyéb madár, amelyekért érdemes volt vonulni a Fehér Nilushoz Bengt Bergnek is.

2. *Mein Freund der Regenpfeifer.* 112 oldal, 74 fénykép. Eddig 35 ezer példány forog közkézen. Ára vászonkötésben 7 márka.

Ez a könyv a havasi liléről, a lappföldi Láholról szól, arról a zömök, rigónagságú madárról, mely ott tanyázik a magas Északon, a hegyi tundrák kietlen helyein, magányos lápjain. A Láhol a lappföldi ember bizalmasa, testi-lelki jó barátja, melynek a föld felszínének mohás mélyedésébe rakott tojásaihoz hozzá nem nyul. Ha a környezettel összefolyó fészekre a környezet színeződéséhez feltűnően alkalmazkodó tojásokra véletlenül nagynehezen rá is bukkanna, a madár megható önfeláldozással mindent elkövet, hogy az embert a fészekről elvonja és a figyelmet inkább magára terelje.

Bengt Berg alapos megfigyelései és gondos tanulmányozása eredményeképpen a nagy Brehm-mel szemben is igazolja azt az újabb időben az ornitológusok által megállapított tényt, hogy a tojások kiköltését és a fiókák felnevelését nem a tojó végzi, hanem a nálánál kisebb és kevésbé díszes tollazatú hím.

Felette tanulságos az a megfigyelés, mely napokig, sőt hetekig tartott és melynek alapján közvetlen közléről megállapította, mikép viselkedik a kis Láhol más madarak láttára azokkal szemben aszerint, hogy ellenséges indulattal viseltetnek-e irányába vagy pedig közömbösek. Ehhez természetesen Isten adta tehetségen kívül sok idő és nagy türelem kellett. Utóbbira nézve a szerző maga a következőképpen nyilatkozik: „Die grösste Schwierigkeit für den Menschen sich mit einem wilden Tier auf guten Fuss zu stellen, liegt in seinem Mangel an Geduld.” Ebben teljesen igaza van.

Neki volt türelme, melynek árán olyan sikereket ért el rövid néhány év alatt, mint kevés embertársá; de van sok szeretet is a szívében, mely az állati élet számtalan rejtelmét fejt meg.

3. *Abu Markúb.* Mit der Filmkamera unter Elefanten und Riesenstörchen. Eddig 30 ezer példányban került a könyvpiacra. 200 oldal. 104 fénykép. Ára egész vászonkötésben 9.50 márka.

A jellegzetes torokzacskóról s illetve sarualakú csőrrel ismert Marabú, az óriási gólya, a bennszülöttek Abu Markúbja számos sikerült képekben vonul fel szemünk előtt, Hasonló fényképeket a szabadban még senki sem készített erről a hatalmas, izmos, erős madárról s bár a könyvet sok szép elefántfelvétel is díszíti, a szerző maga kijelenti, hogy legdrágább kincsének tekinti az Abu Markúbról készített kép-

sorozatát és azt többre becsüli, mint akár száz képét az elefántcsordákról.

A Bahr-el-Ghazal mentén élnek a Föld legerősebb és legnagyobb elefántjai és egész csordákban tanyáznak itt, Berg mégis újból csak a Marabú keresésére indult, ami nem volt éppen könnyű vagy kellemes vállalkozás, tekintettel arra, hogy a Bahr-el-Ghazal és Bahr-el-Seraf-folyók táplálta végeláthatatlan mocsártengerben csak úgy hemzsegnek az éhes krokodilusok és a mérges moszkítóok hada tör a nagy ritkán odatévedt emberre.

Berg nem sajnált sem pénzt, sem fáradságot és sikerült is sok utánjárással vagy inkább gázolással, furfangos csellel és türelmes lesben néhány igen jó fényképfelvételt készíteni erről a kivesző félben levő óriási gólyáról, melynek olyan a csőre, mint a saru, melynek két faja él Afrikában és mely egyike a legérdekesebb és legjellegzetesebb madara Földünknek.

4. *Die letzten Adler.* Az I. sorozat IV. kötete. 146 oldal, 70 fényképpel. A kötött példány ára 8 márka.

Mielőtt a puskás ember lelőné a levegő királyát (az igazi vadász nem teszi), olvassa el ennek a könyvnek 30. és következő lapjain foglalt megrázó leírást. Meghatóan eseteli a szerző az emberi kegyetlenség folytán árvákká lett sasfiókok szenvedéseit, melyet a járatlan hímsas nem tud enyhíteni, mert nem ért a télutó zordonságában didergő fiókok melegítéséhez, sem táplálásához. Hiába hordja nekik a zsákmányul ejtett nagy bukót és rakta tele a fészket mindenféle eleséggel, — ott pusztultak el szeme láttára a didergő, éhező fiókok.

Az öreg halász szájába adja a sas és minden élő és mozgó lény lelkes védelmezésének valóságos himnuszát és kikel minden pusztítást, öldöklést, rablás ellen, amelyet ma a kultúremler a természettel szemben elkövet.

Nemcsak keserűséggel tölt el bennünket az a kijelentés, hogy az emberi beavatkozás, üldözés és az önző kultúra terjedése folytán az utolsó sas hova-tovább mint annyi kincse az őstermészetnek, a földről szintén el fog tűnni, — hanem valósággal meg kell döbennünk arra a gondolatra, hogy így haladva, teljesen sivár pusztává alakítja át Földünket a romboló ember.

A fehér farkú réti sasról kimutatja a szerző, hogy Európa országainak ornisából már a legtöbb helyen egészen hiányzik, egyesekben elvéte még költ, hazánkról azt állítja: „Nur in den Tieflandswäldern an den Flüssen Ungarns... findet sich noch ein grösserer Stamm Seeadler, der jedoch täglich von Untergang bedroht ist.”

Ebben teljesen igaza van.

Nemrég kaptam egyik Duna-menti erdőhivataltól azt az értesítést, hogy a múlt évben az erdőhivatal kerületében még két pár költött, ezidén egyik pár sem tért vissza fészkére.

Nem kellett látnoki szem ahhoz, hogy gyönyörű művének címéül azt írja: *Die letzten Adler.*

Hogy a fejedelmi madár életét az utókornak legalább képen megörökíthesse és bemutathassa, minden lehető elkövetett.

Amikor látta, hogy a fészekkel szomszédos fa koronájába épített búvóhelyen napokon át tartó célra nem vezet, akkor arra határozta magát a mindenre vállalkozó szerző, hogy ő röpül a sasok közelébe. Igen szép fényképfelvételeket készített ilyen módon ezer veszedelem között és kicsi híján, hogy a fűbe nem harapott s illetve a vízbe nem fulladt, amikor propellertörés folytán a tengerbe esett, amit az úgy halálos komolysága ellenére, mosolyra derítő humorral ír le.

Temészettudományi szempontból igen érdekesek és felette értékesek

azok a megfigyelések, amelyeket szerző a levegőbe toronymagasságra emelkedő erdei fenyő koronájába épített rejtekhelyből végzett, ahonnan napokon át vizsgálta a szomszédos erdei fenyő koronájába rakott sas-fészekben lefolyó életet, a fiókák etetését, a fészek kitakarítását, az öregek tisztálkodását és egyéb megnyilvánulásukat.

Hogy eszmékben nem szegény és találékonyásban kifogyhatatlan, legjobban bizonyítja az a ténykedése, hogy egy meg nem közelíthető sas-fészek mellé az éjszaka sötétségében három szál hatalmas fenyőt állított, illetve ültetett, azokat koronájukban összekötötte s az így elkészített búvóhelyen több napon át egyhuzamban 15, sőt 19 órát is töltött.

5. *Tookern, der See der wilden Schwäne.* A II. sorozat I. kötete. 222 oldal, 135 képpel. Ára kötve 10.50 márka.

A svéd síkságon elterülő tó mozgalmas életét írja le a szerző ebben a könyvében. Ennek a sekélyvízű tónak nádasaiban igen nagyszámú vad-hattyú él, több mint egyéb vizeken a világon.

Ezeknek belopására és megfigyelésére szentel sok-sok hónapot és készített utólérhetetlenül szép képeket.

De figyelmét nem kerüli el a többi vízi madár zszibongó élete sem: a lile és bíbic, a sárszalonka és nádi rigó, a különféle récék remek képekben jelennek meg szemünk előtt, sőt a réti héja sem maradt el.

Berg egyformán mestere a tollnak és a fényképezőgépnek.

6. *Die seltsame Insel.* A II. sorozat II. kötete. 186 oldal, 105 képpel. Ára díszkötésben 9.— márka.

Gotland partvidéke közelében fekszik az a nevezetes sziget, messziről nézve kietlen és sívár földnek látszik, közelebb jutva azonban a sirályok ezreit rebentjük fel, melyekről a sziklafokon való pihenésük közben és a levegőben mutatott játékukról a legkülönbözőbb képeket találjuk ebben a könyvben.

A sirályok kedvelt madarai a szerzőnek, ezért könyvének felét nekik szenteli; azután megemlékezik a dunnarécéről, az alkákról és a többi tengerparti madárról; közben egy-egy sólyom is kerül a lemezre.

A természettel, az állatokkal, de főként a madarakkal való állandó érintkezés mélységes szeretet ébresztett fel lelkében, mely tiltakozik minden rombolás, esztelen pusztítás ellen és mely a természetvédelemben a legnagyobb tökéletességre törekszik: védeni az Isten teremtményeit nem emberi érdekből, a haszon szempontjából, hanem magukért az állatokért, növényekért és mindenért, ami szép, értékes ezen a földön. F. M.
